

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 10.9.2020
COM(2020) 492 final

**RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET,
EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

**Tionde rapporten om situationen för genomförandet och programmen för
genomförande (i enlighet med artikel 17) av rådets direktiv 91/271/EEG om rening av
avloppsvatten från tätbebyggelse**

{SWD(2020) 145 final}

Innehåll

SAMMANFATTNING	2
1. BAKGRUND	3
2. EFTERLEVNAD I EU	3
2.1 Trender i efterlevnaden	5
3. GENOMFÖRANDESTATUS – AVSTÅND TILL MÅLET	6
3.1 Insamling av avloppsvatten	6
3.1.1 Individuella system eller andra lämpliga system	7
3.2 Sekundär eller biologisk rening.....	8
3.3 Mer långtgående rening eller tertiär rening	9
3.3.1 Medlemsstaternas fastställande av känsliga områden	10
4. NATIONELLA PROGRAM FÖR GENOMFÖRANDE	12
5. FRÄMJANDE AV EFTERLEVNAD	13
5.1 EU-medel och finansiering av investeringar	13
5.1.1 Finansieringsstrategier.....	13
5.1.2 EU-medel.....	15
5.2 Rättslig efterlevnad.....	15
6. INVERKAN PÅ VATTENMILJÖN	16
7. SLUTSATSER	16

SAMMANFATTNING

Direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse (nedan kallat *avloppsdirektivet*) är viktigt för att styra EU mot den nollföroreningsstrategi som proklamerats inom den europeiska gröna given¹.

Enligt detta ska medlemsstaterna se till att tätorter (städer och stadsbebyggelse) på lämpligt sätt samlar in och renar avloppsvatten som annars skulle förorena vattendrag, sjöar och hav. Avloppsdirektivet har därigenom en nyckelroll när det gäller att skydda människors hälsa och upprätthålla den allmänna motståndskraften hos akvatiska ekosystem. Det fyller även en viktig funktion inom den cirkulära ekonomin genom återanvändning av renat avloppsvatten och avloppsslam, produktion av förnybar energi och återvinning av näringsämnen.

Detta är den tionde tvåårsrapporten om medlemsstaternas genomförande av avloppsdirektivet och deras investeringsprogram. Rapporten avser 2016 och omfattar över 23 600 tätorter där människor (och, i begränsad utsträckning, industrin) genererar avloppsvatten som uppgår till 612 miljoner personekvivalenter (pe). Under det senaste årtiondet har insamlingen och reningen av avloppsvatten från tätbebyggelse förbättrats i EU, med en efterlevnad på 95 % för insamling, 88 % för sekundär (biologisk) rening och 86 % för mer långtgående rening (avlägsnande av fosfor och kväve). Men det är fortfarande en bit kvar innan vi uppnår fullständig efterlevnad av avloppsdirektivet. Avståndet till målet är fortsatt mycket stort i vissa medlemsstater: En andel motsvarande 6,6 miljoner pe (1 %) avloppsvatten från tätbebyggelse samlas inte in, över 37 miljoner pe (6 %) av det avloppsvatten som samlas in renas inte tillräckligt väl för att uppfylla kraven på sekundär rening, och nästan 32 miljoner pe (8 %) uppfyller inte kraven för mer långtgående rening. Detta innebär att det finns tätorter i EU där man måste bygga ut eller förbättra infrastrukturen. Vid bristande efterlevnad inleds systematiskt överträdelseförfaranden.

Finansiering och planering är fortfarande de största utmaningarna för vattensektorn. De totala investeringsbehoven för att säkerställa efterlevnad av avloppsdirektivet uppgår till nästan 229 miljarder euro, enligt beräkningar av alla medlemsstater 2016 (inbegripet Förenade kungariket vid den tidpunkten). OECD uppskattar att EU-länderna och Förenade kungariket kommer att behöva anslå ytterligare 253 miljarder euro mellan 2020 och 2030 för att nå och upprätthålla efterlevnad av avloppsdirektivet. De nuvarande utgifterna i många medlemsstater har visat sig vara för låga för att nå och upprätthålla långsiktig efterlevnad.²

Uppgifterna i den tionde rapporten har inte bara använts för att analysera genomförandet utan även för att utvärdera detta direktiv. Avloppsdirektivet har genomgått en Refit-utvärdering, vars resultat offentliggjordes 2019.³ Som svar på utvärderingens resultat har kommissionen inlett en konsekvensbedömning för att bedöma de politiska alternativen för att göra avloppsdirektivet lämpligt för framtiden.

¹ Meddelande från kommissionen, *Den europeiska gröna given* (COM/2019/640): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=COM%3A2019%3A640%3AFIN>.

² OECD, 2020, *Estimating investment needs and financing capacities for water-related investment in EU member countries* (inte översatt till svenska): https://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/economics/OECD_study_en.htm.

³ Utvärdering av direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse (SWD(2019) 701): <https://ec.europa.eu/environment/water/water-urbanwaste/pdf/UWWTD%20Evaluation%20SWD%20448-701%20web.pdf>.

1. BAKGRUND

Direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse⁴ (nedan kallat *avloppsdirektivet*) är viktigt för att styra EU mot den nollföroreningsstrategi som proklamerats inom den europeiska gröna given⁵. Avloppsdirektivet är en ”grundläggande” åtgärd enligt ramdirektivet för vatten⁶. Det har en betydande roll när det gäller att förbättra statusen hos vattenförekomster i EU, stärka den ekologiska resiliensen och skydda den biologiska mångfalden. Mot bakgrund av den stora utmaning som det innebär att säkerställa god vattenstatus hos EU:s vattenförekomster senast 2027 är det mycket viktigt med effektiv insamling och rening av avloppsvatten. Direktivet har också betydelse för att skydda människors hälsa, t.ex. har övervakningen av avloppsvatten använts som stöd för att upptäcka covid-19 före och under pandemin och kunnat ge hälsomyndigheter en tidig varning⁷.

Vattensektorn är viktig för den europeiska gröna given, som är en nödvändig åtgärd för att uppnå EU:s ambitioner att nå klimatneutralitet och eliminera föroreningar och samtidigt skapa hållbar tillväxt och sysselsättning. Avloppsvattensektorn kan bidra till den cirkulära ekonomin genom återanvändning av renat avloppsvatten och avloppsslam, produktion av förnybar energi och återvinning av näringsämnen.

Avloppsdirektivet är också ett steg på vägen mot att uppnå FN:s mål för hållbar utveckling, särskilt mål 6, dvs. att säkerställa tillgång till och hållbar vatten- och sanitetsförvaltning för alla.⁸ Världen över saknar 2,4 miljarder människor (varav ca 10 miljoner bosatta i EU) tillgång till förbättrade sanitetsanläggningar. EU är en källa till grön teknik för vattensektorn i hela världen och till andra innovativa lösningar. Av världens största vattenbolag är 8 av 15 baserade i EU.⁹

Under 2020 inledde kommissionen en konsekvensbedömning för att bedöma de politiska alternativen för att göra avloppsdirektivet lämpligt för framtiden. Detta gjordes som svar på den utvärdering av avloppsdirektivet som genomförts parallellt med den kontroll av ändamålsenligheten som utfördes för ramdirektivet för vatten, dess dotterdirektiv och översvämningdirektivet under 2019.

2. EFTERLEVNAD I EU

Detta är den tionde tvåårsrapporten om medlemsstaternas genomförande av avloppsdirektivet och deras investeringsprogram.¹⁰ Rapporten innehåller en sammanfattning av bedömningen

⁴ Rådets direktiv om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse (91/271/EEG): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1581334912523&uri=CELEX:01991L0271-20140101>.

⁵ Meddelande från kommissionen, *Den europeiska gröna given* (COM/2019/640).

⁶ Ramdirektivet för vatten (2000/60/EG): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:02000L0060-20141120>.

⁷ <https://ec.europa.eu/jrc/en/science-update/call-notice-feasibility-assessment-eu-wide-wastewater-monitoring-system-sars-cov-2-surveillance>

⁸ FN:s mål för hållbar utveckling: <http://www.un.org/sustainabledevelopment/water-and-sanitation/> och <https://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi/clean-water-and-sanitation>.

⁹ Utvärdering av direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse (SWD(2019) 701).

¹⁰ Uppgifterna avseende avloppsdirektivet för 2016 innehåller även uppgifter från Förenade kungariket. Däremot saknas de flesta uppgifter om Kroatien, som inte omfattades av några krav på efterlevnad 2016.

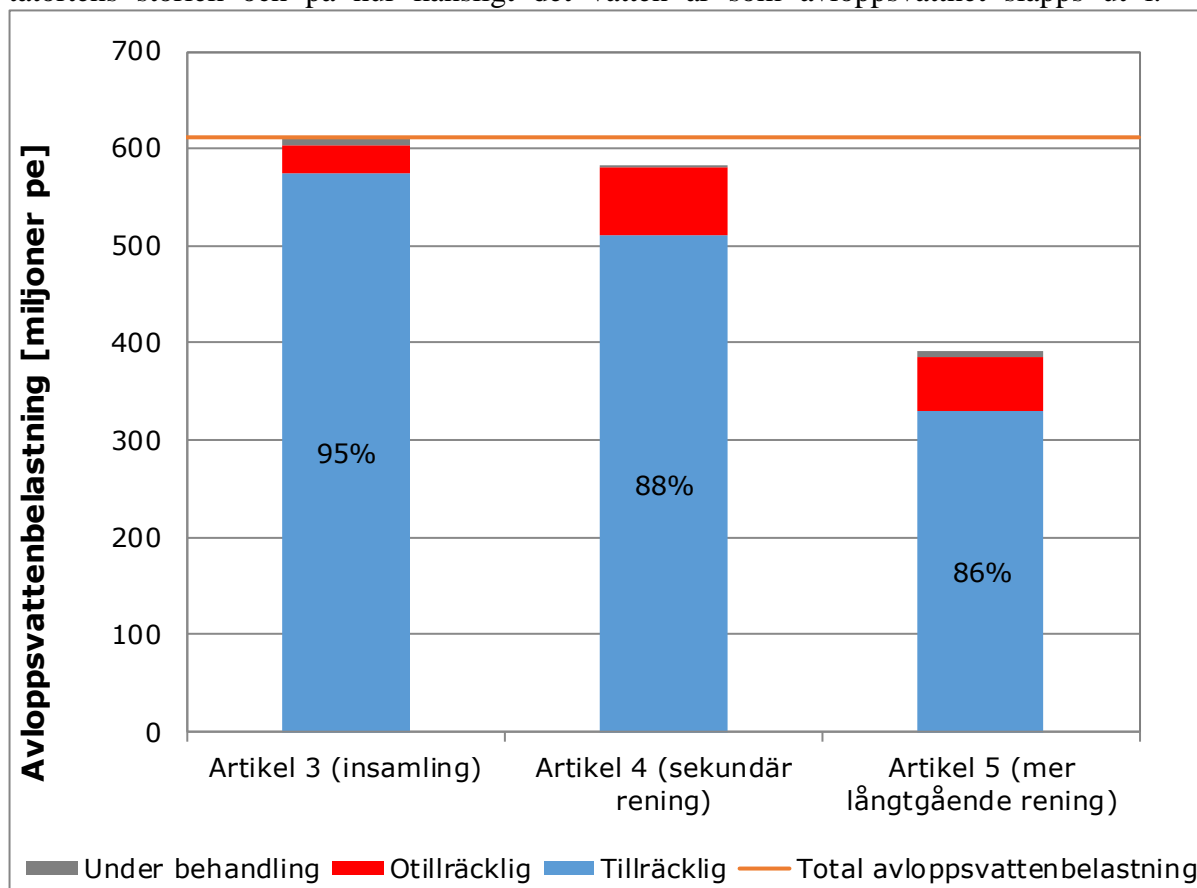
av de uppgifter som rapporterats för 2016 på grundval av kraven i artikel 15 och 17 i avloppsdirektivet.

Insamlingen och reningen av avloppsvatten från tätbebyggelse har förbättrats. Fortfarande har dock inte fullständig efterlevnad av avloppsdirektivet uppnåtts i hela EU.

EU uppnådde en hög grad av efterlevnad under 2016:

- 95 % för insamling (genom ledningsnät och individuella eller andra lämpliga system – IAS),
- 88 % för sekundär rening (biologisk rening),
- 86 % för mer långtgående rening än sekundär rening (främst avlägsnande av kväve och/eller fosfor i tätorter med mer än 10 000 pe, som släpper ut avloppsvatten i känsliga områden och deras avrinningsområden).

Som framgår av figuren nedan behöver inte allt insamlat avloppsvatten renas till samma standard eller uppfylla kraven i artiklarna 4 och 5. Vilken reningsnivå som krävs beror på tätortens storlek och på hur känsligt det vatten är som avloppsvattnet släpps ut i.

Figur 1 – 2016 års efterlevnad i EU av artiklarna 3, 4 och 5 [procentandel av avloppsvattenbelastningen för de tätorter som uppfyllde kraven för respektive artikel].

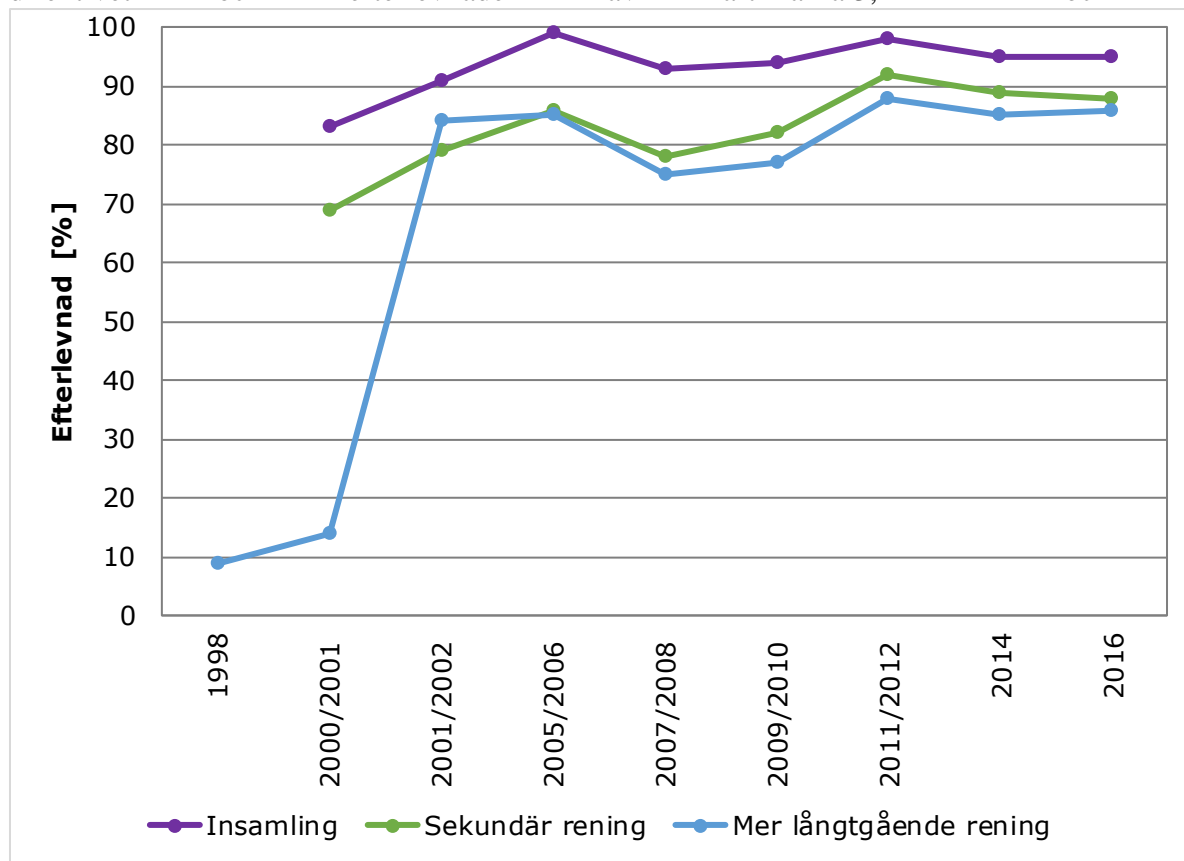
Under behandling (grått) avser övergångsperioder för avloppsvatten som genererats i nyligen utsedda känsliga områden. I efterlevnadsgraden för artikel 5 ingår uppgifter om de medlemsstater som tillämpar artikel 5.4.

År 2016 rapporterade medlemsstaterna över 23 600 tätorter med minst 2 000 personekvivalenter (pe). Dessa tätorter genererade en avloppsvattenbelastning på **612 miljoner pe**, främst från hushållen, men även i form av industrispillvatten och dagvatten. Industrins andel är begränsad, men dess avloppsvatten kan innehålla föroreningar som inte lika effektivt avlägsnas av reningsverk. Det genererade avloppsvattnet ökade med 1,5 % jämfört med 2014. Reningskapaciteten hos befintliga reningsverk (783 miljoner pe) är större än den mängd avloppsvattenbelastning som för närvarande genereras, vilket innebär att de kan hantera variationer i den belastning som leds in i reningsverket och tillgodose större behov i framtiden.

Nästan 90 % av EU:s avloppsvattenbelastning genereras i tätorter med mer än 10 000 pe. Hälften kommer från storstäder (52 % från tätorter med mer än 100 000 pe). Detta kan leda till att medlemsstaterna inriktar sina investeringar på infrastruktur för avloppsvatten som inte uppfyller kraven i större tätorter (> 10 000 pe).

2.1 Trender i efterlevnaden

Sedan avloppsdirektivet antogs har betydande framsteg gjorts när det gäller genomförandet av direktivet och efterlevnaden av artiklarna 3, 4 och 5.

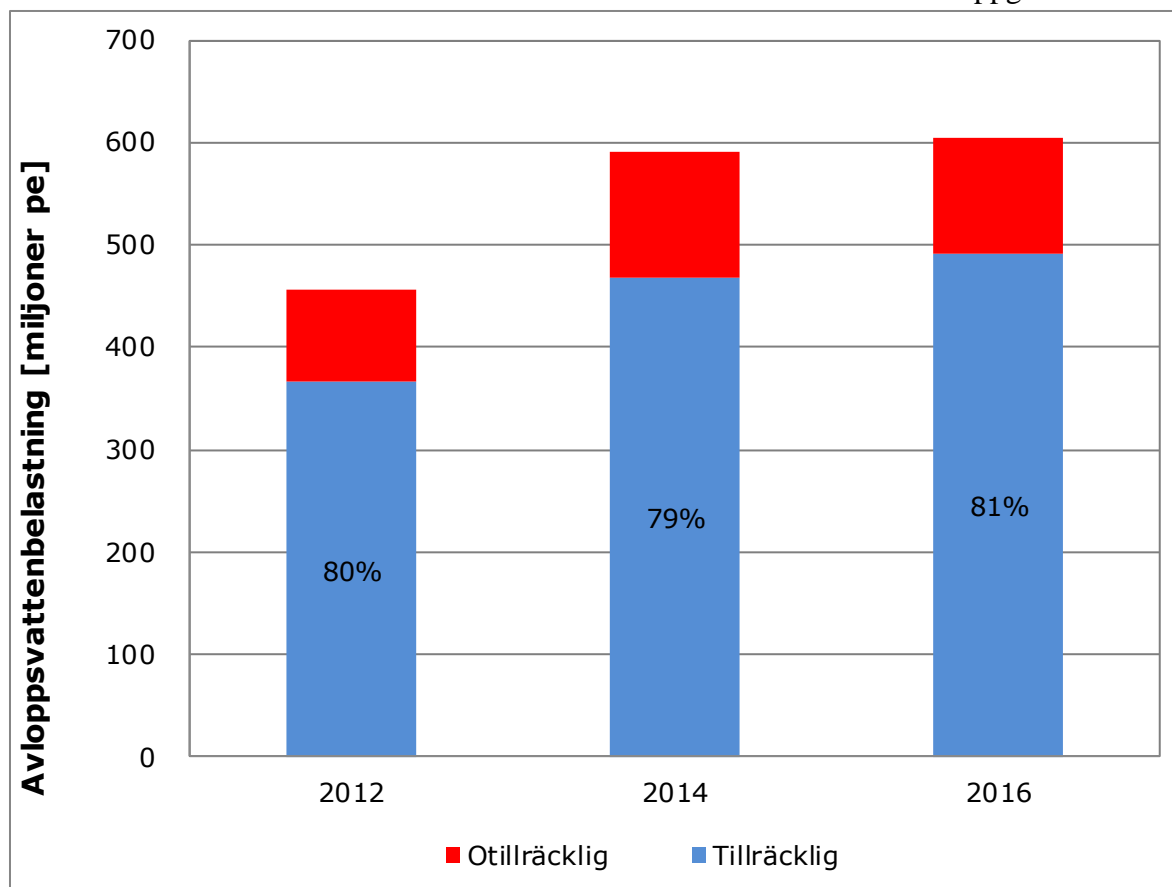

Figur 2 – Historiska trender i efterlevnaden av artiklarna 3, 4 och 5 (1998–2016).

Under de senaste åren har efterlevnadsnivån stabiliserats. År 2016 låg efterlevnaden av artikel 3 kvar på samma nivå som 2014, medan efterlevnaden av artikel 4 minskade med 1 % och efterlevnaden av artikel 5 ökade med 1 %. Uppgifterna för 2016 ger en mer fullständig översikt än uppgifterna för 2014, eftersom ett antal medlemsstater (t.ex. Polen, Slovenien och

Ungern) nådde sina slutliga tidsfrister 2016. Därmed beaktades fler uppgifter vid beräkning av efterlevnaden.

De olika värdena för efterlevnaden av artiklarna 3, 4 och 5 kombineras för att ge en enda siffra. Under 2016 ökade den totala efterlevnaden för EU och uppgick till 81 %.

Figur 3 – Efterlevnad av avloppsdirektivet i EU 2012–2016 [procentandel av avloppsvattenbelastningen i de tätorter som uppfyllde kraven för det aktuella året]. *Kolumnen för 2012 visar uppgifter från 2010–2012.

3 GENOMFÖRANDESTATUS – AVSTÅND TILL MÅLET

”Avstånd till målet” är en indikator som visar omfattningen av de insatser som fortfarande behövs för att uppfylla kraven i avloppsdirektivet.

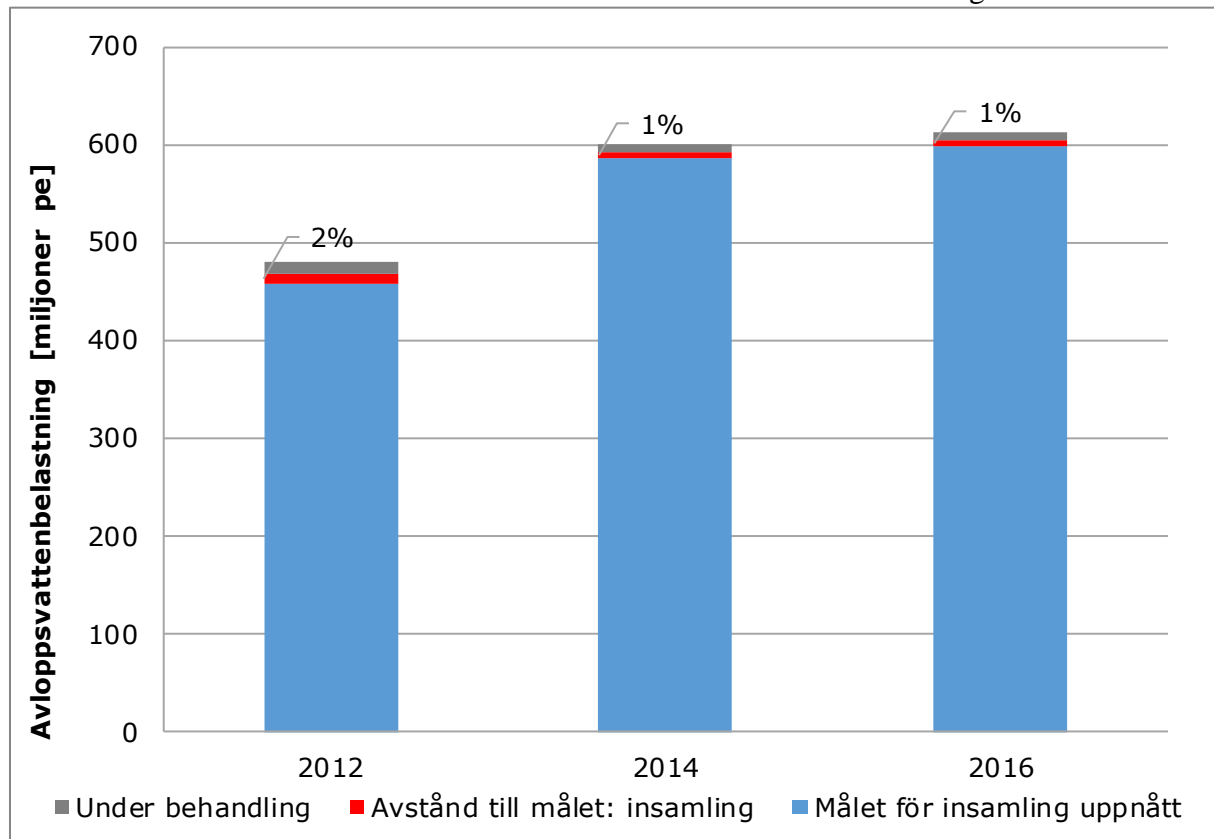
3.1 Insamling av avloppsvatten

- 1 % av avloppsvattenbelastningen (ca **6,6 miljoner pe**) samlas inte in.

Knappt 6 605 000 pe av det avloppsvatten som genererades av såväl tätorter som uppfyllde kraven som tätorter som inte uppfyllde kraven samlades inte in i EU år 2016¹¹. Figuren nedan

¹¹ I medlemsstaterna och Förenade kungariket, som var en medlemsstat under rapporteringsperioden.

visar att avståndet till målet är ganska litet.

Figur 4 – Avstånd till målet för insamling av avloppsvatten i EU 2012–2016 [procentandel av avloppsvattenbelastningen för alla tätorter; denna belastning uppfyllde inte kriterierna för efterlevnad under det aktuella året].

Figur 4 ger inte en fullständig bild, eftersom mer än 8 300 000 pe uteslutits från beräkningen av avståndet till målet för insamling, vilket var den avloppsvattenbelastning som omfattades av pågående tidsfrister under 2016.¹²

3.1.1 Individuella system eller andra lämpliga system

Både Refit-utvärderingen och de uppgifter som rapporterats av medlemsstaterna i enlighet med ramdirektivet för vatten tyder på att icke-centraliserade avloppssystem (så kallade IAS¹³) sätter stor press på vattenförekomster i många områden. Kommissionen undersöker om villkoren för att driva dessa system (registrering, tillstånd, övervakning och inspektioner) uppfylls i de medlemsstater som använder dem i stor utsträckning.¹⁴

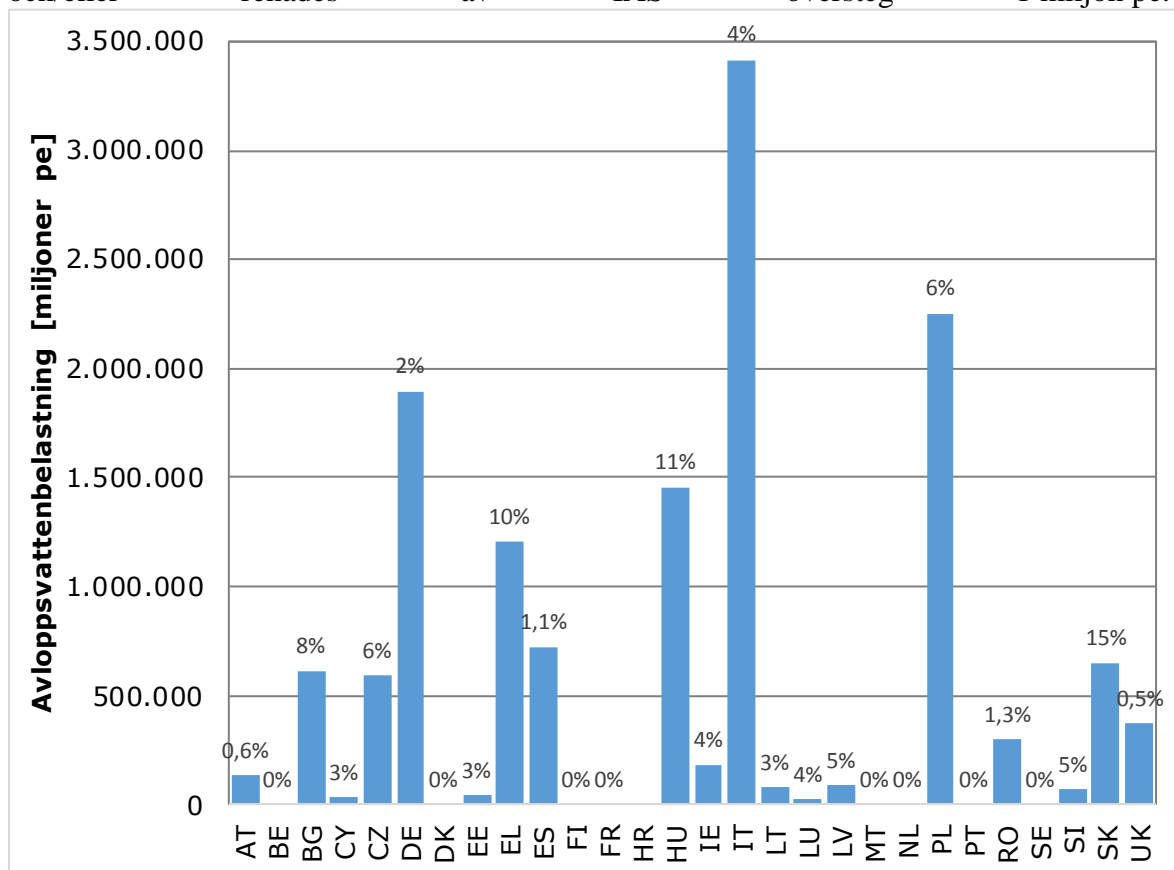
¹² Detta avser övergångsperioder för nyligen utsedda känsliga områden.

¹³ Art. 3: Om ett ledningsnät skulle medföra oskäligen kostnader eller miljötillståndet inte skulle förbättras med ett sådant system, ska individuella system eller andra lämpliga system användas som medför ett motsvarande skydd för miljön.

¹⁴ Kommissionen har skickat formella underrättelser till de medlemsstater som i stor utsträckning använder IAS, för att utröna om de har infört en rättslig skyldighet att upprätta anslutning till avloppsnät där det är möjligt.

Figuren nedan visar vilka medlemsstater som använder IAS:

- Bulgarien, Tjeckien, Grekland, Lettland, Ungern, Polen, Slovenien och Slovakien rapporterade att mer än 5 % av avloppsvattnet samlades in och/eller renades av IAS.
- Tyskland, Grekland, Italien, Ungern och Polen uppgav att den belastning som samlades in och/eller renades av IAS översteg 1 miljon pe.

Figur 5 – Användning av IAS i medlemsstaterna 2016 [avloppsvattenbelastning för alla tätorter i respektive medlemsstat uttryckt i miljoner pe och i procent av den totala genereringen].

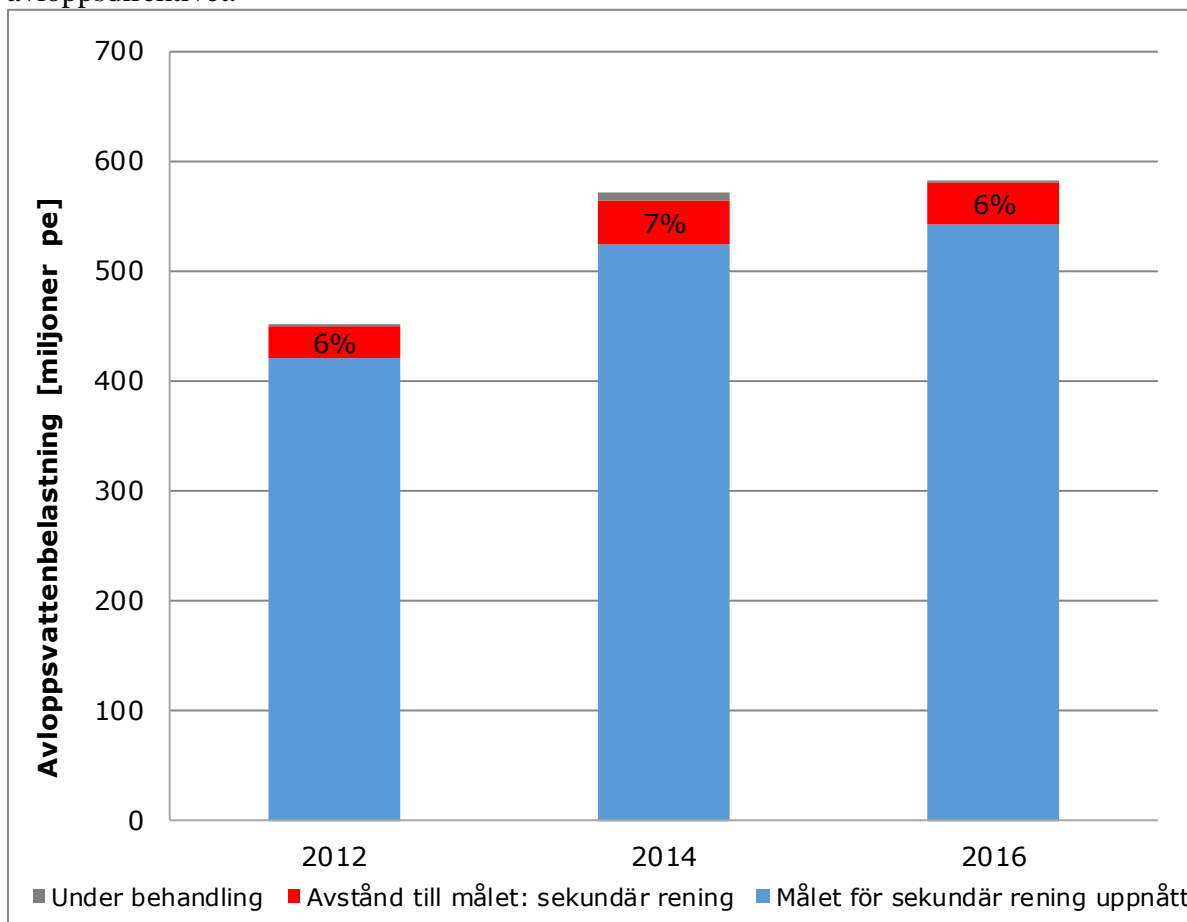
3.2 Sekundär eller biologisk rening

- **6 %** av den insamlade avloppsvattenbelastningen (ca **37 miljoner pe**) måste fortfarande genomgå sekundär rening i enlighet med kraven i avloppsdirektivet.

Medlemsstaterna ska tillhandahålla sekundär rening¹⁵ för alla tätorter med mer än 10 000 pe och alla tätorter med mer än 2 000 pe som släpper ut avloppsvatten i sötvatten eller flodmynningar. Av det avloppsvatten som samlades in i såväl de tätorter som uppfyllde kraven som de tätorter som inte uppfyllde kraven i EU 2016 var det över 37 116 000 pe som inte genomgick sekundär rening och/eller ännu inte uppfyllde kraven för utsläpp i

¹⁵ Sekundär rening kompletterar elimineringen av fasta ämnen (primär rening) genom att bryta ned organiska ämnen med hjälp av bakterier.

avloppsdirektivet.

Figur 6 – Avstånd till målet för sekundär rening i EU 2012–2016 [procentandel av avloppsvattenbelastningen för alla tätorter; denna belastning uppfyllde inte kriterierna för efterlevnad under det aktuella året].

I beräkningen av avståndet till målet har 300 000 pe uteslutits, eftersom denna andel fortfarande omfattades av pågående tidsfrister 2016. Beträffande det avloppsvatten som inte samlades in, renades detta inte och ingick inte heller i den aktuella beräkningen.

3.3 Mer långtgående rening eller tertiär rening

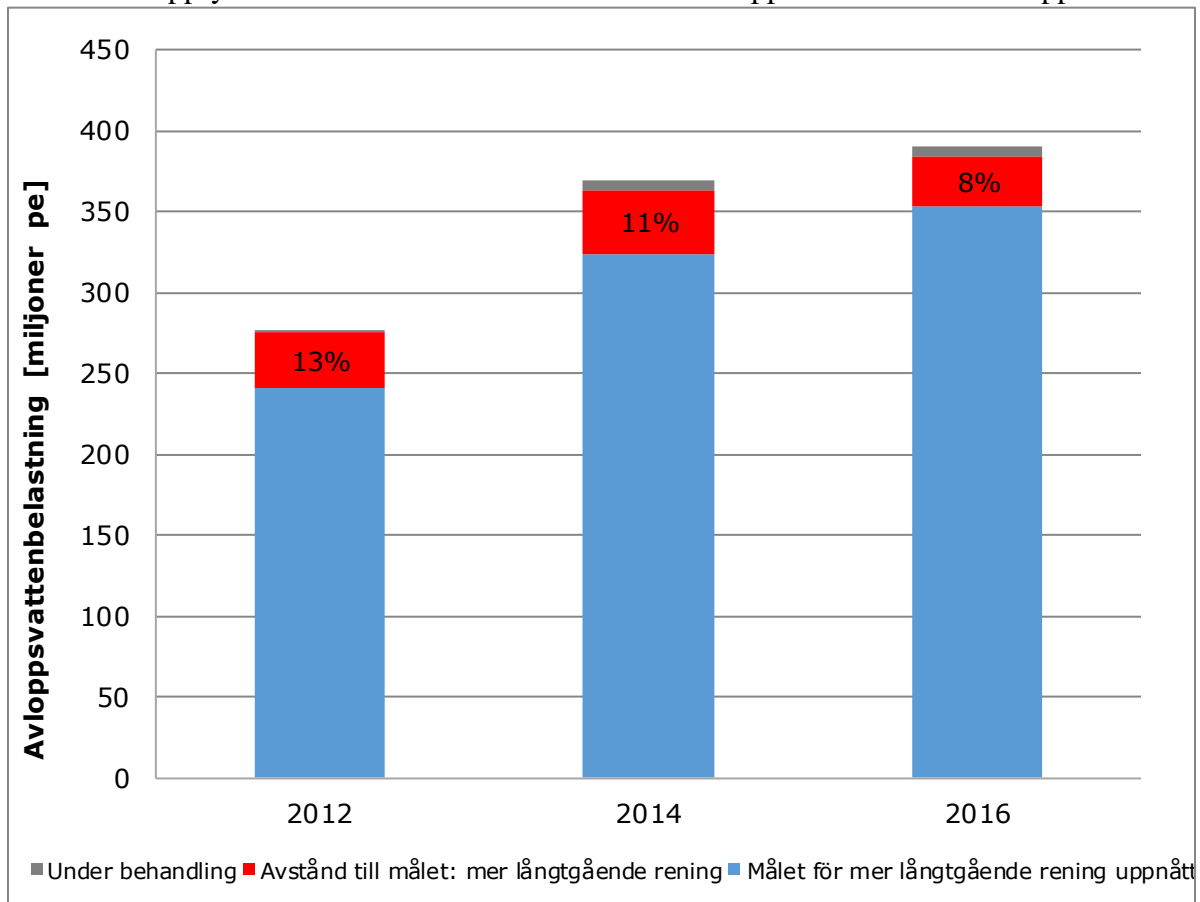
- **8 %** av den insamlade avloppsvattenbelastningen (nästan **32 miljoner pe**) måste fortfarande genomgå mer långtgående rening i enlighet med kraven i avloppsdirektivet¹⁶.

Medlemsstaterna måste i allmänhet tillhandahålla mer långtgående rening¹⁷ för tätorter med mer än 10 000 pe som släpper ut avloppsvatten i utsedda känsliga områden och deras avrinningsområden. År 2016 var det nästan 31 780 000 pe av den avloppsvattenbelastning som samlades in av alla tätorter i EU som inte genomgick mer långtgående rening och/eller

¹⁶ SWD(2019) 701 visar ett avstånd till målet på 7 %. Genom ett förtydligande av t.ex. Cypern efter offentliggörandet av utvärderingen SWD(2019) 701 ökade procentandelen med ca 1 %.

¹⁷ Mer långtgående rening innebär att fosfor eller kväve (näringssämnen) avlägsnas för att skydda vatten som hotas av eutrofiering. Det kan också innebära desinfektion för att skydda badvatten eller skaldjursvatten.

inte uppfyllde kraven för utsläpp i avloppsdirektivet.

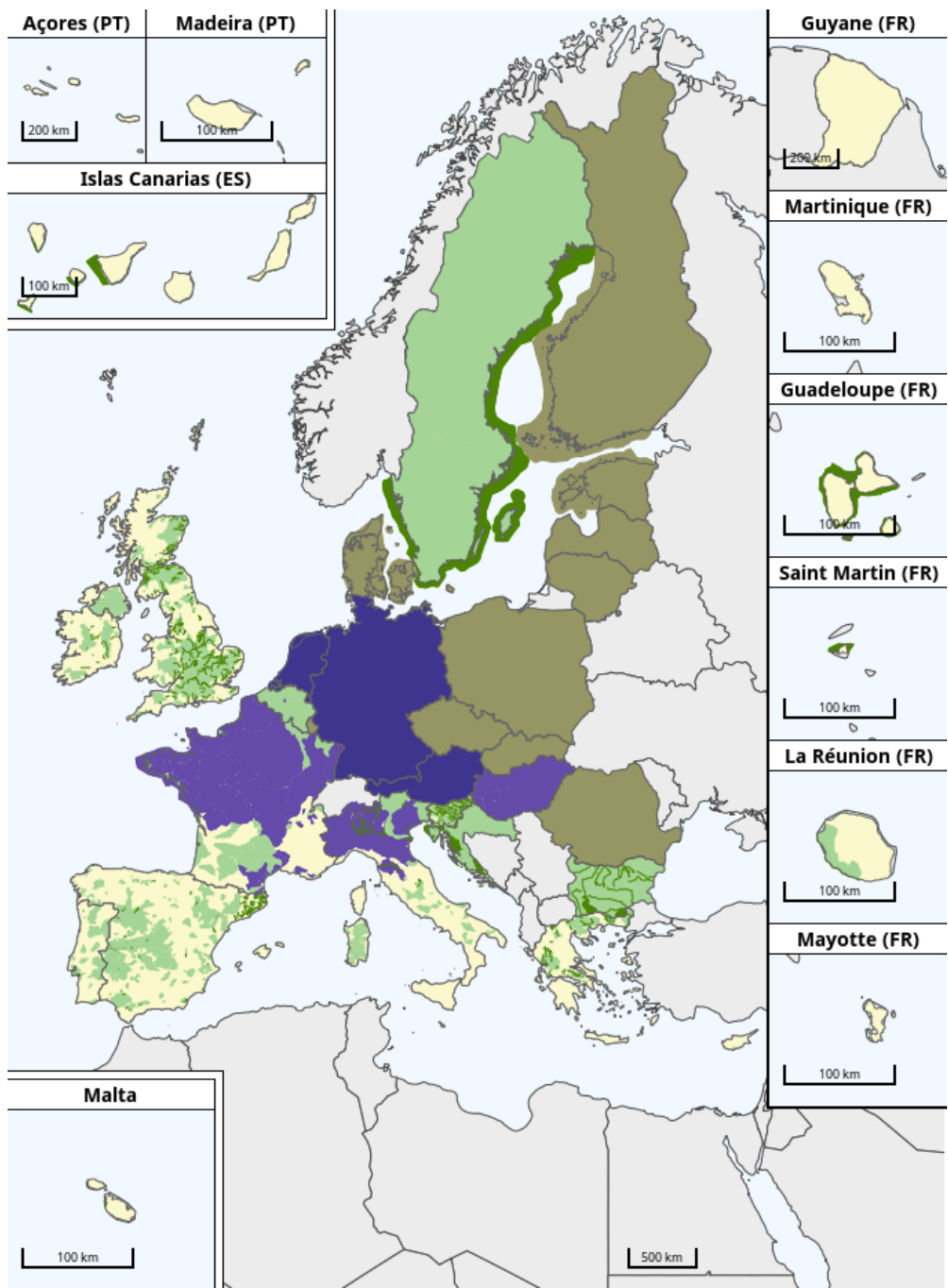

Figur 7 – Avstånd till målet för mer långtgående rening i EU 2012–2016 [procentandel av avloppsvattenbelastningen för alla tätorter; denna belastning uppfyllde inte kriterierna för efterlevnad under det aktuella året].

Avståndet till målet ger inte en fullständig bild, eftersom nästan 6 300 000 pe uteslutits från beräkningarna i och med att denna andel omfattades av pågående tidsfrister. Beträffande det avloppsvatten som inte samlades in, renades detta inte och ingick inte heller i den aktuella beräkningen.

3.3.1 Medlemsstaternas fastställande av känsliga områden

I en fjärdedel av EU:s territorium (24 %) krävs inte mer långtgående rening. Huruvida det finns behov av mer långtgående rening (dvs. om området är känsligt) fastställs på nationell nivå. I avloppsdirektivet anges att den reningsnivå som krävs beror på hur känslig den vattenförekomst är till vilken avloppsvatten släpps ut. Som framgår av kartan nedan betecknar vissa länder hela sitt territorium som känsligt (grönt, blått och violett), medan andra anger endast ett fåtal känsliga områden (vilka visas som gröna fläckar i gula områden på kartan).

	Känsligt område (medlemsstaten tillämpar art. 5.2–3)		Känsligt område (medlemsstaten tillämpar art. 5.4 och art. 5.8)
	Avrinningsområde för känsliga områden (medlemsstaten tillämpar art. 5.2–3)		Känsligt område (medlemsstaten tillämpar art. 5.4)
	Känsliga områden (medlemsstaten tillämpar art. 5.2–3 och art. 5.8)		Normala områden
			Tredjeländer

Figur 8 – Översikt över känsliga områden och avrinning för känsliga områden i EU under 2016.

Artikel 5.2–3: mer långtgående rening i tätorter med mer än 10 000 pe
 Artikel 5.4: 75 % avlägsnande av kväve och fosfor

4 NATIONELLA PROGRAM FÖR GENOMFÖRANDE

I detta avsnitt sammanfattas den information som rapporterats av medlemsstaterna i enlighet med artikel 17 i avloppsdirektivet avseende beräknade investeringskostnader för att uppfylla kraven i avloppsdirektivet och de förväntade investeringskostnaderna för att anlägga och förnya infrastruktur för insamling och rening av avloppsvatten.

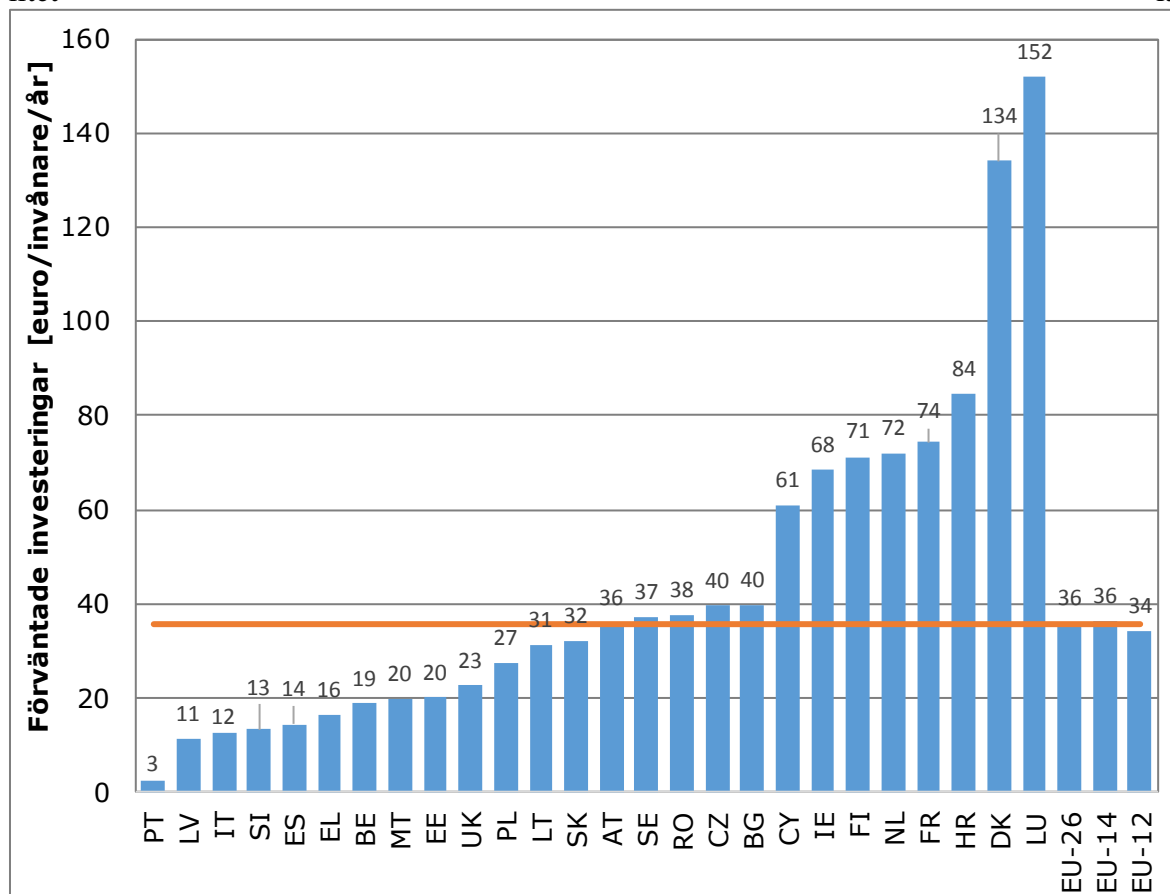
De totala investeringsbehoven för att säkerställa efterlevnad av avloppsdirektivet uppgår till knappt **229 miljarder euro**, enligt de uppskattningar som gjorts av de nationella myndigheterna¹⁸ och som ingår i deras nationella planer. Detta omfattar arbete på reningsverk (över 166 miljarder euro enligt beräkningarna) och på ledningsnät (knappt 63 miljarder euro enligt beräkningarna). Som jämförelse uppskattar OECD att EU-länderna kommer att behöva anslå ytterligare 253 miljarder euro mellan 2020 och 2030 för att uppnå fullständig efterlevnad av avloppsdirektivet och upprätthålla den nivå¹⁹.

”Investeringsbehovet” omfattar per definition endast tätorter som inte uppfyller kraven. Det tas ingen hänsyn till vare sig kostnader för drift eller för att bevara infrastruktur i ett sådant skick att den fortsatt uppfyller kraven i avloppsdirektivet. Hur många år prognosen omfattar varierar från land till land.

Till skillnad från de ”investeringsbehov” som beskrivs ovan är de ”förväntade investeringskostnaderna” per definition en uppskattning av framtida investeringar och inbegriper de förväntade kostnaderna för att bevara infrastrukturen i ett sådant skick att den fortsatt uppfyller kraven. Hur många år prognosen omfattar varierar från land till land. Av figur 7 framgår att endast två länder förväntar sig att årligen investera mer än 100 euro per capita. De flesta länder uppger att de förväntar sig att investera ett årligt belopp på mindre än 40 euro per capita. Figur 7 bör dock behandlas med försiktighet, eftersom inte alla medlemsstater inkluderar samtliga investerings- och underhållskostnader i rapporterna enligt artikel 17. Dessutom varierar tidsperioden för de uppgifter som prognosen bygger på från land till land: Belgien har rapporterat för 2009–2017, medan Tjeckiens uppgifter omfattar 2016–2017. Landets storlek kan också påverka siffrorna i figur 7: Luxemburgs investeringar förefaller vara störst i sammanhanget, men detta kan bero på en stor planerad investering i ett

¹⁸ 27 medlemsstater och Förenade kungariket, som var en medlemsstat under rapporteringsperioden.

¹⁹ OECD, *Estimating investment needs and financing capacities for water-related investment in EU member countries* (inte översatt till svenska): https://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/economics/OECD_study_en.htm.

Figur 9 – Medlemsstaternas program för genomförande – förväntade årliga investeringskostnader per capita för anläggning och förnyelse av ledningsnät och reningsverk för avloppsvatten [euro/invånare/år].

Anmärkning: Tyskland och Ungern lämnade inga uppgifter om förväntade investeringar.

Den orangefärgade linjen i diagrammet är den genomsnittliga årliga förväntade investeringskostnaden i EU.

5 FRÄMJANDE AV EFTERLEVNAD

5.1 EU-medel och finansiering av investeringar

Kommissionen har tagit flera initiativ för att stödja insatserna för en fullständig efterlevnad av avloppsdirektivet. Dessa omfattar initiativ för att förbättra planeringen av investeringar (t.ex. en OECD-studie med jämförbara uppgifter om finansieringsstrategier och investeringsbehov) och finansiering från EU:s sammanhållningspolitik (den föreslagna sammanhållningspolitiken för 2021–2027 hänger nära samman med den nationella investeringsplaneringen för hållbar vattenförvaltning).

5.1.1 Finansieringsstrategier

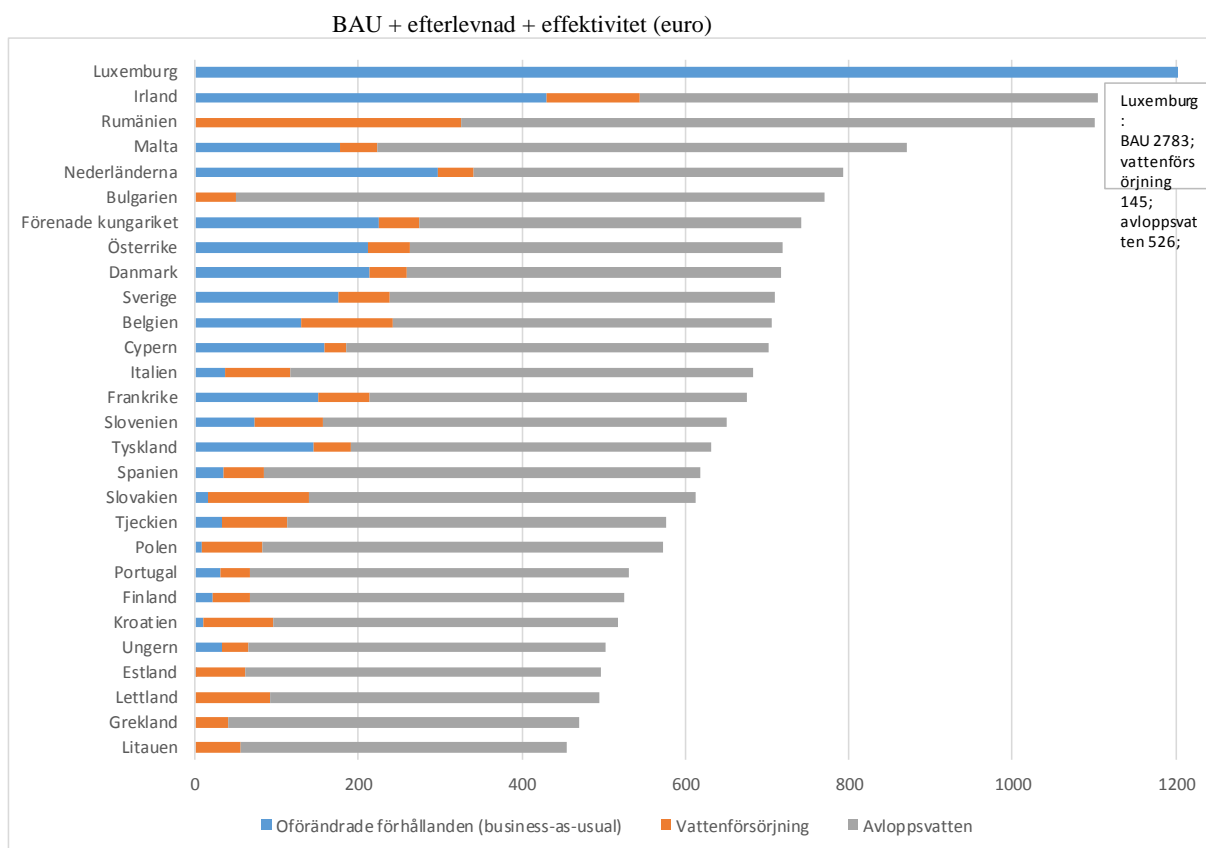
OECD har utfärdat rekommendationer för att hantera finansieringsutmaningar i medlemsstater med begränsad finansieringskapacitet och stora investeringsbehov. Det handlar bland annat

om att använda befintliga tillgångar och ekonomiska resurser på ett bättre sätt, minimera investeringsbehoven och utnyttja ytterligare finansieringskällor²⁰.

OECD har beräknat de totala investeringar som krävs för att uppnå efterlevnad av avloppsdirektivet. Nedan ges en jämförande översikt som visar de kumulerade ökade kostnaderna fram till 2030 för vattenförsörjning och avloppshantering per capita, där följande tre scenarier kombineras:

- ”business-as-usual”, dvs. oförändrade förhållanden (pådrivet av urbanisering),
- efterlevnad av dricksvattendirektivet och av avloppsdirektivet, samt
- effektivitet (minskning av läckage vid vattenförsörjning).

De investeringar som krävs för en fullständig efterlevnad av avloppsdirektivet för de 27 medlemsstaterna och Förenade kungariket uppgår sammantaget till ytterligare 253 miljarder euro mellan 2020 och 2030.

Källa: OECD:s analys baserad på uppgifter från Europeiska kommissionen och Eurostat.

Förklaring av scenarier:

- Scenariot för oförändrade förhållanden (business-as-usual) illustrerar vad som bör anslås fram till 2030 under befolkningstillväxt.
- Scenariot för vattenförsörjning illustrerar vad som bör anslås fram till 2030 för att uppfylla kraven i det omarbetade dricksvattendirektivet.
- Scenariot för avloppsvatten illustrerar vad som bör anslås fram till 2030 för att uppfylla kraven i avloppsdirektivet.

²⁰ Kapitel 5 i OECD-studien *Estimating investment needs and financing capacities for water-related investment in EU member countries* (inte översatt till svenska): https://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/economics/OECD_study_en.htm.

Figur 10 – Ytterligare utgifter fram till 2030 per capita för avlopps- och dricksvattensystem [euro/invånare].
Källa: OECD (2020).

Av figur 9 framgår att de investeringar som görs i infrastruktur för avloppsvatten för att uppfylla kraven i avloppsdirektivet står för den största delen av de totala ytterligare utgifterna. De ytterligare utgifterna per capita varierar från 500 euro till 1 000 euro för vattenförsörjning och avloppshantering.

Sammanfattningsvis konstaterades det att **de nuvarande utgifterna i många medlemsstater är för låga för att nå och upprätthålla långsiktig efterlevnad.**

5.1.2 EU-medel

De europeiska fonderna, särskilt Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden, är viktiga för att utveckla infrastruktur för avloppsvatten när medlemsstaterna saknar tillräckliga medel för att investera i sin avloppssektor. För perioden 2014–2020 har medlemsstaterna avsatt 15,4 miljarder euro av sammanhållningspolitiska medel till vattenförvaltning. Den största delen av den planerade budgeten (ca 10,8 miljarder euro) går till avloppsvattenrening, bland annat anläggning och uppgradering av reningsverk och avloppsnät. Viss finansiering går också till slamhantering.²¹ Under 2014–2020 förväntas medlemsstaterna ansluta 17,7 miljoner människor till nya eller uppgraderade anläggningar för rening av avloppsvatten.²² Detta stöd genererar ytterligare nationell och privat finansiering och kompletteras av andra källor till EU-medel, såsom Life och Horisont 2020. Med ett totalt bidrag på över 300 miljoner euro under 2014–2018 samfinansierade Horisont 2020 och Life över 70 projekt för forskning och innovation med anknytning till avloppsvatten.²³

När det gäller de sammanhållningspolitiska fonderna 2021–2027 har kommissionen föreslagit nationella investeringsplaner som en förutsättning för finansiering, för att säkerställa att resurserna används på det mest effektiva sättet.

5.2 Rättslig efterlevnad

De flesta av de tätorter som inte uppfyller kraven och som identifierats i genomföranderapporterna omfattas av överträdelseförfaranden. Kommissionen arbetar systematiskt med fall där avloppsdirektivet har tillämpats bristfälligt eller felaktigt. För de länder som anslutit till EU 2004 eller senare, inleddes ärenden 2016–2018 och pågår fortfarande. Vissa medlemsstater (Lettland och Litauen) är nära att uppnå efterlevnad, medan ett fall (Cypern) behandlas i domstolen. Även ärenden som motsvarar de tidsfrister som löpte ut 2014 och 2015 kommer att inledas. Parallellt med detta har äldre mål nått domstolen för en

²¹ De europeiska struktur- och investeringsfonderna: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/EU-Level/ESIF-Categorisation-Intervention-Fields-with-filte/8m22-gy44> och https://ec.europa.eu/regional_policy/sv/policy/what/key-achievements/.

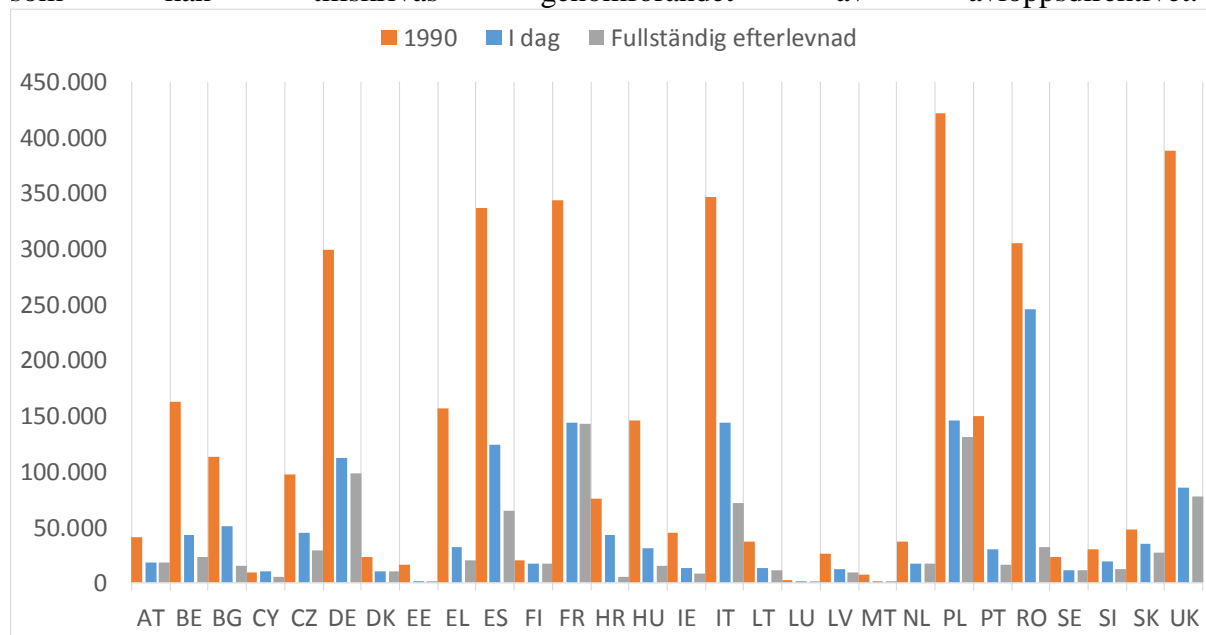
²² Europeiska struktur- och investeringsfonder, gemensamma indikatorer, 2014–2020: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/4ij4-23vs>.

²³ Easmes interna data som tillhandahölls 2019 till ENV.C.2.

andra dom. Domstolen har avkunnat sex domar, varav tre har ålagt medlemsstaterna böter och viten²⁴ på upp till 25 miljoner euro (i form av ett schablonbelopp) och ca 30 miljoner euro som ett vite var sjätte månad.

6 INVERKAN PÅ VATTENMILJÖN

Avloppsdirektivet spelar en avgörande roll när det gäller att upprätthålla den allmänna motståndskraften hos akvatiska ekosystem och skydda deras biologiska mångfald, vilket är avgörande för att uppnå vattendirektivets mål. Under de senaste 30 åren har arbetet med att genomföra avloppsdirektivet gjort mycket för att förbättra kvaliteten på floder, sjöar och hav. Av figuren nedan framgår till exempel en minskning av belastningen på vattenförekomster som kan tillskrivas genomförandet av avloppsdirektivet.²⁵

Figur 11 – Minskning av BOD-belastning (ton/år) i renat avloppsvatten.

7 SLUTSATSER

Med denna rapport drar kommissionen slutsatsen att insamlingen och reningen av avloppsvatten från tätbebyggelse i EU har förbättrats. Att samla in och rena avloppsvatten i enlighet med avloppsdirektivet är ett viktigt steg på vägen mot att uppnå målen i ramdirektivet för vatten.

Det är dock fortfarande en bit kvar till fullständig efterlevnad av avloppsdirektivet. Genomförandet av detta direktiv kräver ett fortlöpande åtagande från medlemsstaternas sida, med förbättrad planering av investeringarna, inbegripet framtidsplaner för förnyelse av

²⁴ C-205/17 (25.7.2018) kommissionen mot Spanien, C-251/17 (31.5.2018) kommissionen mot Italien och C-328/16 (22.2.2018) kommissionen mot Grekland.

²⁵ Utvärdering av direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse (SWD(2019) 701): <https://ec.europa.eu/environment/water/water-urbanwaste/pdf/UWWTD%20Evaluation%20SWD%20448-701%20web.pdf>.

infrastrukturen för avloppsvatten. Kommissionen har tagit flera initiativ för att hjälpa medlemsstaterna att uppfylla kraven.

Finansiering och planering är fortfarande de största utmaningarna för vattensektorn. De nuvarande investeringarna i många medlemsstater har visat sig vara för låga för att nå och upprätthålla långsiktig efterlevnad.

Kommissionen har utvärderat avloppsdirektivet²⁶ och inlett en konsekvensbedömning för att bedöma de politiska alternativen för att göra direktivet lämpligt för framtiden.

²⁶ Inklusivt EU:s återhämtningsplan: <https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/recovery-plan-europe>.